

[Jørgen Estrup]

dermed også, set fra Gorbatjovs side, et ønske om at vinde tid.

Jeg tror ikke, at man i den situation kan give noget bedre råd end det, som den polske statsminister gav, da han var i Washington og blev spurgt om, hvilket råd han kunne tænkes at give både til Litauens præsident og til Sovjets præsident, og hvor han så svarede: Undgå at tage ekstreme skridt, og så for det første: Forhandl!, for det andet: Forhandl!, og for det tredje: Forhandl! Der er simpelt hen ikke anden løsning på den nuværende situation, og det kræver naturligvis også, at de lande, som lægger vægt på denne udvikling, gør deres bedste for at presse i retning af en forhandlingsløsning.

Det er klart, at vores pres først og fremmest må rette sig mod den stærkeste af parterne, mod Sovjet, men der bør også fra os, der som et lille land forstår de baltiske landes problemer bedst, lyde et forsigtigt råd. Først og fremmest bør vi selvfølgelig fra dansk side undgå reaktioner, som mest af alt tjener til eget brug, til at tilfredsstille os selv. Derfor synes jeg, det er velgørende at høre en debat i dag, som er fjernt fra den type reaktioner – som der trods alt har været eksempler på i den danske presse – som er sober, og som først og fremmest interesserer sig for resultatet.

Der skal ikke skabes tvivl om, at Danmark støtter selvbestemmelsesretten i Litauen og i de andre baltiske lande. Af samme grund har vi heller aldrig anerkendt en indlemmelse i Sovjet. Men vi skal på den anden side ikke skabe falske forhåbninger. Vi skal sørge for et realistisk grundlag for forhandlingerne; der må ikke ske en gentagelse af Vestens psykologisk fejlagtige indsats, som vi husker den fra Ungarn i 1956. Derfor må vores indsats fra dansk side først og fremmest bestå i at knytte kontakterne og søge at lempe den isolation, som de baltiske lande og naturligvis specielt Litauen føler sig underlagt i øjeblikket, og derudover må vores råd som den polske statsministers være: Forhandl, og søg en løsning ad den vej!

Arne Melchior (CD):

I dagens lange og værdifulde Europadebat blev der fra adskilliges side udtrykt megen optimisme med hensyn til den igangværende og kommende udvikling i Europa, og hvor vil man dog gerne deltage i sådan noget, og hvor må

man dog være en stivstikker, hvis man ikke kan se, når solen skinner og vejruddigten lyder godt.

Ikke desto mindre vil jeg gerne citere, selv om jeg andre steder har gjort det før, et gammelt kinesisk ordsprog, der siger, at forandrings-tider er spændende tider – de kan også være løfterige tider, kan jeg tilføje for egen regning – men så slutter ordsproget: De er ofte også farlige tider.

Det, der sker i øjeblikket, var jo klart at forudsæ – og det er ikke bagklogskab, det er blevet forudset af mange –: Når ufrihedens snærende bånd ville blive løst rundt omkring i verden og ikke mindst i og af det store sovjetiske imperium, ville der opstå en farlig situation, idet menneskene ikke mere vil finde sig i at få tilmålt en eller anden bestemt grad, et eller andet bestemt mål af frihed, men, når de først har smagt på varen, automatisk vil komme med krav om mere. Det er lige præcis den udvikling, som dagens forespørgsel drejer sig om, og som de baltiske lande i øvrigt står over for.

Det vil ikke blive tolereret ret længe, at den tidligere magthaver kan sige: O.k., nu kan I altså gå de og de par skridt i retning af opnåelse af frihed, men så heller ikke mere. Den går nok ikke.

I virkeligheden er svaret på den forespørgsel, vi her behandler, jo givet allerede i første sætning af den dagsorden, vi vedtog efter Europadebatten tidligere på dagen, og hvor der tales om støtte til og samarbejde med de nye, folkevalgte regeringer i de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa. Og sammenholder man denne første sætning i formiddagens dagsorden med første sætning i den dagsorden, vi nu har fået foreslået af hr. Per Stig Møller på vegne af samtlige partier, så har vi svaret, for den første sætning i den nu foreslåede dagsorden taler jo netop om, at Danmark aldrig har anerkendt de baltiske landes indlemmelse i Sovjetunionen, og at vi på denne baggrund udtrykker Danmarks støtte til de baltiske folks ønske om at udøve deres nationale selvbestemmelsesret. Litauen var et af de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa – at de var det mod deres vilje, er en anden sag, men de var det, og det er dem, vi nu ønsker at støtte og samarbejde med.

Der skal også lægges mærke til – hr. Jørgen Estrup var lidt inde på det – den anden sætning i dagsordenen, der skal afrunde denne debat,